

JC/GL 2024 88

20. novembril 2024

Ühissuunised

Euroopa järelevalveasutuste loodud süsteemi kohta, mille abil pädevad asutused vahetavad teavet finantseerimisasutustes olulist osalust omavate isikute, finantseerimisasutuste juhtide ja võtmeisikute ning finantsturu osaliste sobivuse ja asjakohasuse hindamise kohta

Ühissuunised Euroopa järelevalveasutuste loodud süsteemi kohta, mille abil pädevad asutused vahetavad teavet finantseerimisasutustes olulist osalust omavate isikute, finantseerimisasutuste juhtide ja võtmeisikute ning finantsturu osaliste sobivuse ja asjakohasuse hindamise kohta

Ühissuuniste staatus

See dokument sisaldab ühissuuniseid, mis antakse välja vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve)), määruse (EL) nr 1094/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve)) ja (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve)) (edaspidi koos „asutamismäärused“) artiklile 16.

Suunised võetakse vastu kooskõlas asutamismääruste artikli 56 teise lõiguga.

Vastavalt Euroopa asutamismääruste artikli 16 lõikele 3 peavad pädevad asutused tegema kõik endast oleneva, et suuniseid järgida.

Ühissuuniste eesmärk on kehtestada Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ühtsed, tõhusad ja tulemuslikud järelevalvetavad ning tagada liidu õiguse ühtne, ühetaoline ja järjepidev kohaldamine seoses sellise süsteemi kasutamisega, mille Euroopa järelevalveasutused on loonud selleks, et pädevad asutused saaksid vahetada olulist osalust omavate isikute, finantsasutuste juhtide ja võtmeisikute ning finantsturu osaliste sobivuse ja nõuetekohasuse hindamiseks vajalikku teavet kooskõlas asutamismääruste artikli 1 lõikes 2 osutatud õigusaktidega.

Pädevad asutused, kelle suhtes ühissuuniseid kohaldatakse, peaksid suuniseid järgima, kaasates need vastavalt vajadusele oma järelevalvetavadesse või õigusraamistikku (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalveprotsesse).

Teatamiskohustus

Ühissuuniste kohaldamise eeldatav kuupäev on kõikides ELi ametlikes keeltes tõlgete avaldamise päev 17.02.2025. Lisaks eeldatakse, et pädevad asutused järgivad ühiste suuniste osi hilisemas etapis (erineval ajal, kui sätted puudutavad juriidilisi või füüsilisi isikuid), võttes arvesse aega, mis on vajalik varasemate andmete sisestamiseks Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi enne Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kasutamist.

Asutamismääruste artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama asjaomasele Euroopa järelevalveasutusele hiljemalt 22.04.2025, kas nad järgivad või kavatsevad järgida ühissuuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui nimetatud tähtajaks teadet ei saadeta, käsitab Euroopa järelevalveasutus selliseid pädevaid asutusi suuniseid mittejärgivana. Teated tuleb saata aadressil [compliance@eba.europa.eu, compliance@eiopa.europa.eu ja compliance.fpsguidelines@esma.europa.eu] viitega „JC/GL/2024/88“. Teadete vorm on kättesaadav Euroopa järelevalveasutuste veebilehtedel. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid.

Teated avaldatakse kooskõlas asutamismääruste artikli 16 lõikega 3 Euroopa järelevalveasutuste veebilehtedel.

Ühissuuniseid kohaldatakse nõuete täitmise ja selgitamise menetluse ajal, kui pädevate asutustega on juba põhjalikult konsulteeritud. Lisaks toimus kaks avalikku konsultatsiooni, mis lõppesid vastavalt 2. mail 2023 ja 15. jaanuaril 2024. Euroopa järelevalveasutused on teinud koostööd ka Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kelle mitteametlikku arvamust võeti arvesse. Antud ühissuunised on vajalikud Euroopa järelevalveasutuste määruste artikli 31 punkti a rakendamiseks ja on adresseeritud üksnes pädevatele asutustele.

I jaotis – reguleerimisese, kohaldamisala ja mõisted

Reguleerimisese

1. Nendes suunistes selgitatakse Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kasutamist pädevate asutuste poolt ja teabevahetust, mis on asjakohane seoses oluliste osaluste omanike, juhtide ja võtmefunktsioonide täitjate sobivuse ja asjakohasuse hindamisega vastavalt määruse (EL) 1093/2010 artikli 1 lõikes 2, määruse (EL) 1094/2010 artikli 1 lõikes 2 ja määruse (EL) 1095/2010 artikli 1 lõikes 2 osutatud õigusaktidele, võttes aluseks määruse (EL) 1095/2010 artikli 31 punkti a.

Adressaadid

2. Suunised on adresseeritud määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 2 ja määruses (EL) nr 1094/2010 ning määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 4 lõikes 3 osutatud pädevatele asutustele.

Mõisted

3. Asutamismääruste artikli 31 punkti a alusel määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 1 lõikes 2, määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 1 lõikes 2 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 1 lõikes 2 osutatud õigusaktides kasutatud ja määratletud mõistetel on antud suunistes sama tähendus.

Hindamine	pädeva asutuse lõplik otsus huvipakkuva isiku sobivuse kohta kooskõlas liidu valdkondlike sätetega, mis oleks kas heakskiit, sealhulgas vaikimisi heakskiit, või tagasilükkamine, sealhulgas vaikimisi tagasilükkamine, sealhulgas loa andmise ajal.
-----------	--

Euroopa järelevalveasutuste infosüsteem	digiplatvorm, mille EBA, EIOPA ja ESMA on ühiselt loonud kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 31 punktiga a.
---	---

Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi tööeeskirjad	eeskirjad, spetsifikatsioonid, kord, protsessid ja menetlused Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kasutamiseks pädevate asutuste poolt, sealhulgas, kuid mitte ainult, tehnilised spetsifikatsioonid, keelte kasutamise kord, juurdepääsuõigused ja nende haldamine.
---	---

Pädevad asutused	määruse (EL) nr 1093/2010 ja määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 4 lõikes 2 ning määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 4 lõikes 3 määratletud asutused.
------------------	---

Finantseerimisasutus ja finantsturu osaline määruse (EL) nr 1093/2010 ja määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 4 lõikes 1 osutatud finantseerimisasutus ning määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 4 lõikes 1 osutatud finantsturu osaline.

Liidu valdkondlikud sätted määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 1 lõikes 2 osutatud õigusaktide sätted, mis käsitlevad huvipakkuvate isikute sobivuse ja asjakohasuse hindamiseks vajaliku teabe vahetamist.

Teabenõue olulise osaluse või oluliste osaluste omanike, finantseerimisasutuse juhtide või võtmeisikute ja finantsturu osaliste sobivuse ja asjakohasuse hindamiseks kooskõlas liidu valdkondlike sätetega vajalik teabenõue, mille hindamisasutus esitab Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kaudu kooskõlas antud suunistega.

Taotluse esitanud asutus pädev asutus, kes esitab teabenõude.

Taotluse saanud asutus pädev asutus, kes saab teabenõude.

Huvipakkuv isik füüsiline või juriidiline isik, keda kooskõlas liidu valdkondlike sätetega on hinnatud või hinnatakse finantseerimisasutuste ja finantsturu osaliste olulise osaluse või oluliste osaluste omanike, juhtide või võtmeisikute sobivuse ja asjakohasuse seisukohast.

Taotluste tagasivõtmine taotleja võtab hindamismenetlusega seotud sõnaselge või vaikimisi taotluse või teate tagasi enne, kui pädev asutus on otsuse vastu võtnud.

II jaotis – Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kasutamine

Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kasutamine

4. Huvipakkuvate isikute sobivuse ja asjakohasuse hindamiseks kooskõlas liidu valdkondlike sätetega peaksid pädevad asutused kasutama Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi, esitades, otsides ja taotledes seeläbi teavet, mis on asjakohane sobivuse ja asjakohasuse hindamiseks kooskõlas antud suunistega.

Andmete sisestamine Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi

5. Pädevad asutused, kes hindavad huvipakkuva isiku sobivust ja asjakohasust, peaksid lisama antud suuniste punktis 7 osutatud andmed Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kahe nädala jooksul pärast teate või sobivuse ja asjakohasuse hindamise taotluse saamist (sisestamise kuupäev).
6. Kui juba hinnatud huvipakkuvat isikut hinnatakse täiendavalt või uuesti, tuleks Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi teha uus kanne.
7. Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi edastatavad andmed peaksid huvipakkuva isiku kohta sisaldama järgmist:

7.1. füüsiline isik:

- a. eesnimi (eesnimed);
- b. perekonnanimi (perekonnanimed);
- c. sünniaeg;
- d. sünnikoht;
- e. võimaluse korral muud isiku kasutatavad nimed (sealhulgas sünninimi, kui see on olemas);

7.2. juriidiline isik:

- a. juriidilise isiku või üksuse juriidiline nimi (sealhulgas juriidilise vormi lühend);
- b. juriidilise isiku teised nimed;
- c. juriidilise isiku tunnus (LEI);
- d. kui juriidilise isiku tunnus (LEI), siis registreerimisnumber, näiteks keskregistrist, äriregistrist, ettevõtete registrist või muust sarnasest avalikust registrist; ja
- e. asutamisriik (peakontor);

ja seoses hindava pädeva asutusega:

7.3. füüsilise ja juriidilise isiku puhul:

- a. järgmised andmed:
 - i. pärast Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi loomist lisatud andmete puhul: kande tegemise kuupäev vastavalt punktile 5;

- ii. Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi lisatud varasemate perioodide andmed: asjakohane kuupäev, mis on pädevale asutusele kättesaadav (nt taotlemise või teavitamise kuupäev, otsus, ametisse asumine jne);
 - b. asutamismääruste artikli 1 lõikes 2 osutatud õigusakt, mille alusel hindamine tehti; ja
 - c. pädeva asutuse registrikande viitenumber, kui see on olemas.
8. Punkti 7 kohaselt Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi sisestatud teavet säilitatakse Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemis maksimaalselt 15 aastat alates kuupäevast, mil pädev asutus selle sisestas, ning seejärel kustutatakse see automaatselt Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemist. Pädevad asutused võivad kohaldada lühemaid säilitamistähtaegu. Kui kooskõlas kohaldatava liidu või siseriikliku õigusega on kohaldatud lühemaid säilitamistähtaegu, peaks pädev asutus eemaldama andmed Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemist vastavalt pärast selliste ajavahemike lõppu. Lisaks säilitamistähtaaja möödumisele võivad pädevad asutused teabe kustutada ka pärast teate saamist selle kohta, et huvipakkuv isik on surnud. Eeltoodu ei piira asjaomaste andmesubjektide õigust andmetega tutvuda, neid parandada või kustutada, nagu on sätestatud määruse (EL) 2028/1725 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes) artiklites 17, 18 ja 19.
9. Pädevad asutused peaksid määrama kontaktpunktid taotluste vastuvõtmiseks ja neile vastamiseks ning tegema selle teabe kättesaadavaks Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemis. Kontaktpunkti andmed peaksid sisaldama sobivuse ja asjakohasuse hindamisel kasutatavat e-posti aadressi, sobivuse ja asjakohasuse hindamisega tegeleva üksuse/osakonna telefoninumbrit (vabatahtlik) ning asjaomaste töötajate eesnime (eesnimesid) / perekonnanime, ametikohta, ametialast e-posti aadressi ja telefoninumbrit.
10. Pädevad asutused peaksid kontaktpunktide nimekirju, sealhulgas funktsionaalseid e-posti aadresse ajakohastama ja need vähemalt kord aastas läbi vaatama.

Andmete otsimine Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemis

11. Enne kui pädev asutus hindab huvipakkuva isiku sobivust ja asjakohasust kooskõlas liidu valdkondlike sätetega, peaks pädev asutus otsima teavet Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemist, kui on mõni muu pädev asutus, kellel on teavet selle huvipakkuva isiku kohta.

III jaotis – Teabevahetus ja koostöö pädevate asutuste vahel, kes kasutavad Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi

Teabenõuete saatmine

12. Kui Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi otsingust selgub, et hindamiseks vajalik teave on kättesaadav, peaks pädev asutus enne hindamise tegemist esitama Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kaudu teabenõude punkti 11 kohaselt kindlaks määratud pädevatele asutustele, kellel on huvipakkuva isiku kohta asjakohast teavet.
13. Taotluse esitanud asutus peaks esitama taotluse põhjuse, taotletud teabe ja liidu valdkondlikud sätted, mille alusel hindamine toimub.
14. Taotluse esitanud asutus peaks esitama taotluse saanud asutusele kõik dokumendid või lisamaterjalid, mida peetakse vajalikuks taotluse toetamiseks, kasutades kahepoolseid sidevahendeid väljaspool Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi. Pädevad asutused võivad teabevahetust hõlbustada koostöökokkulepete kaudu¹.

Teabenõuete menetlemine ja neile vastamine

15. Huvipakkuva isiku sobivuse ja asjakohasuse hindamiseks vajalikku alusteavet vahetatakse taotluse esitanud ja taotluse saanud asutuste vahel kahepoolset väljaspool Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi.
16. Taotluse saanud asutus peaks kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 4 lõikes 3 sätestatud ja asutamismääruste artikli 2 lõikes 4 kajastatud lojaalse koostöö põhimõttega ning võttes arvesse liidu valdkondlike sätteid ja muid valdkondlike sätetega seotud kohaldatavaid õigusakte vastama taotlusele kahe nädala jooksul alates taotluse saamisest ja esitama teabe või selgitama, miks teavet saab esitada alles hilisemal kuupäeval, ning täpsustama selle kuupäeva. Negatiivse hinnangu või hindamistaotluse tagasivõtmise korral tuleks esitada ka kättesaadav teave negatiivse hinnangu või tagasivõtmise põhjuste kohta.
17. Taotluse saanud asutus ei tohiks taotletud teavet esitada, kui liidu valdkondlikes sätetes või muudes kohaldatavates õigusnormides sätestatud konfidentsiaalsus- või isikuandmete kaitse nõuded seda takistavad või kui taotluse saanud asutus ei saa objektiivsetel põhjustel taotletud teavet esitada.
18. Kui teabevahetus on punkti 17 kohaselt võimatu, peaks taotluse saanud asutus võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt kahe nädala jooksul alates taotluse saamisest teavitama taotluse esitanud asutust ja selgitama selle põhjuseid. Kui kogu taotletud teavet on osaliselt võimatu esitada, peaks taotluse saanud asutus esitama taotluse esitanud asutusele teabe selle osa, mille esitamine on lubatud, ning selgitama teabe muude osade esitamata jätmise põhjuseid.

¹ Nt ESMA mitmepoolne vastastikuse mõistmise memorandum koostöökorra ja teabevahetuse kohta.

19. Taotluse saanud asutus võib küsida taotluse esitanud asutuselt saadud taotluse kohta selgitusi. Taotluse esitanud asutus peaks sellistele selgitustaotlustele vastama põhjendamatult viivitusega. Kui taotletakse selgitusi, peaks punktide 16 ja 18 kohane ajavahemik algama pärast seda, kui taotleja asutus on selgitanud esitanud.

Konfidentsiaalsus

20. Pädevad asutused peaksid käsitlema kogu antud suuniste kohaselt saadud teavet konfidentsiaalsena ning käsitlema seda kooskõlas ametisaladuse ja isikuandmete kaitse nõuetega, mis on sätestatud liidu õigusaktides ja kohaldatavas siseriiklikus õiguses.

IV jaotis – lõppsätted ja rakendamine

21. Antud suuniseid kohaldatakse alates 17.02.2025, välja arvatud:

- a. punktid 4, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, mida kohaldatakse füüsiliste isikute hindamise suhtes alates 15. maist 2025 ja juriidiliste isikute hindamise suhtes alates 30. aprillist 2026;
- b. punkti 7.2 alapunktid a–e, mida kohaldatakse alates 30. jaanuarist 2026.

22. Pädevad asutused peaksid 15. maiks 2025 lisama Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi kättesaadavad varasemad andmed füüsiliste isikute kohta viimase viie aasta jooksul, arvatuna alates antud suuniste kohaldamise kuupäevast.

23. Kui füüsilise isiku kohta ei ole kättesaadavad punktis 7.1 nimetatud üksikud andmed, nt sünniaeg või -koht, peaksid taotluse esitanud ja taotluse saanud asutused muul viisil tagama, et teave, mis tuleks esitada, on huvipakkuva isiku hindamiseks asjakohane.

24. Pädevad asutused peaksid 30. aprilliks 2026 lisama Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi viimase kahe aasta kättesaadavad varasemad andmed juriidiliste isikute kohta, mis on arvatud alates 30. jaanuarist 2026. Juriidiliste isikute juriidilise isiku tunnuse puudumisel tuleks Euroopa järelevalveasutuste infosüsteemi sisestada muud registreerimisnumbrid (nt keskregistrist, äriregistrist, ettevõtete registrist või muust sarnasest avalikust registrist) ja lisaks asutamisriik.